

Linköpingsgruppen

Ramverk för gröna obligationer

3 september 2019

1. Inledning och bakgrund

Linköpings kommun har närmare 160 000 invånare och är Sveriges femte största kommun. Linköping är en starkt växande kommun där både kommunen och kommunens bolag kommer att fortsätta investera i snabb takt.

Linköpings kommun ställer sig bakom Agenda 2030 och definierar hållbar utveckling i Linköpings kommun som;

- Ett socialt hållbart Linköping
- Ett ekologiskt hållbart Linköping
- Ett ekonomiskt hållbart Linköping

För mer information om kommunens hållbarhetsmål hänvisas till Hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern, Miljöpolicy för Linköpings kommun, Klimatanpassningsprogrammet och Kemikalieprogrammet.

Detta Ramverk för gröna obligationer, som är gemensamt för kommunkoncernen det vill säga kommunen och dess majoritetsägda bolag stödjer kommunens mål för hållbar utveckling.

Kommunen har beslutat att all nyupplåning inom koncernen, inklusive genom dess dotterbolag, ska ske med kommunal borgen från Linköpings kommun. Det gäller även all ”grön finansiering”.

Under 2017 bildade Linköpings kommun, Linköpings Stadshus, Tekniska verken i Linköping, Stångåstaden och Lejonfastigheter den s.k. "**Linköpingsgruppen**" för att öka samverkan och skapa nya finansiella lösningar.

Linköping är en starkt växande kommun och bolagen inom koncernen kommer att fortsätta investera i snabb takt och fokus är Hållbara investeringar för framtiden. Linköpingsgruppen har tagit fram ett gemensamt MTN-program där bolagen lånar under gemensamma villkor fast i eget namn med kommunal borgen som säkerhet.

Genom att även skapa ett gemensamt Ramverk för gröna obligationer kan bolagen fortsätta låna under det gemensamma programmet men med grön inriktning på sina investeringar.

Linköpings kommun

Linköpings kommun bedriver verksamhet baserat på grundlagen, kommunallagen samt andra lagar till exempel plan- och bygglagen. Exempel på verksamheter som kommunen har en skyldighet att erbjuda är: förskola och skola, gymnasieutbildning, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, individ- och familjeomsorg, bibliotek, plan- och byggfrågor, miljö- och hälsoskydd, vatten och avlopp, renhållning och avfallshantering, ordning och säkerhet samt räddningstjänst. Kommunen erbjuder utöver detta frivilligt bland annat verksamhet inom kultur- och fritidssektorn och inom näringslivsutveckling.

Linköpings Kommun kommer att använda grön upplåning för finansiering av ”Gröna projektkategorier” definierade i kapitel 2.

Linköpings Stadshus AB (publ), ägs i sin helhet av Linköpings kommun. Linköpings kommun har valt att organisera vissa kommunala verksamheter i bolagsform med Linköpings Stadshus och åtta dotterbolag. Ett av bolagen är Sankt Kors Fastighets AB som inte har egen finansverksamhet utan där Linköpings Stadshus vidareutlånar till bolaget.

Tekniska verken i Linköping AB (publ), är moderföretag i en koncern som erbjuder varor och tjänster inom produktion och distribution av el, elhandel, fjärrvärme, fjärrkyla, biogas, biogödsel, bredband, vatten, avlopp, avfallshantering, belysning och till dessa områden tillhörande tjänster.

AB Stångåstaden (publ) är det största bostadsbolaget i Linköping. Bolaget äger och förvaltar cirka 18 500 lägenheter, 4 200 av dem är studentbostäder och förvaltas av dotterbolaget Studentbostäder i Linköping AB. Sammantaget innebär det att Stångåstaden äger cirka 26 procent av bostäderna i kommunen.

Lejonfastigheter AB (publ) utvecklar och förvaltar offentliga miljöer. Bolagets fastighetsportfölj innehåller 286 fastigheter med ett bokfört värde på 4 114 MSEK.

För mer utförlig beskrivning av medlemmarna i Linköpingsgruppen, se Appendix 1.

Detta Ramverk för gröna obligationer har tagits fram i enlighet med Green Bond Principles 2018. Det är Linköpingsgruppens avsikt att följa utvecklingen på marknaden när standarder inom området utvecklas.

2. Emissionslikvidens användning – Gröna projekt

“Gröna projekt” är särskilt utvalda projekt som, helt eller delvis, finansieras av Linköpingsgruppens medlemmar och som har till syfte att främja omställningen till en hållbar utveckling med låg klimatpåverkan.

För att ett projekt ska kunna väljas som ett grönt projekt ska det ha något av följande syften:

- a) minska utsläpp av växthusgaser, vilket t.ex. kan inkludera investeringar i koldioxidsnål teknik, energieffektivisering och förnybar energi,
- b) anpassa verksamhet till klimatförändringar, inklusive investeringar i ökad motståndskraft (resiliens),
- c) främja andra miljöfrågor än klimatet.

Analys ska göras av varje projekt för att säkerställa att projektet inte motverkar något annat prioriterat område. Exempelvis ska en klimatanpassningsåtgärd inte motverka energieffektivisering och vice versa.

Linköpingsgruppens gröna obligationer kommer inte att finansiera kärnkraft eller fossilbränslebaserade energiproduktionsprojekt.

Linköpingsgruppens gröna obligationer kan användas för att finansiera nya projekt och för att refinansiera gröna projekt i enlighet med Ramverket för gröna

obligationer.¹ Fördelningen av emissionslikviden mellan nya projekt och refinansiering kommer framgå i Linköpingsgruppens medlemmars årliga Investerarrapport om gröna obligationer (se avsnitt 5).

Gröna projektkategorier är:

- **Förnybar energi** - vindkraft, solenergi, vattenkraft², bioenergi³ och geotermisk energi.
- **Energieffektivisering** - fjärrvärme/kyla, återvunnen energi, energilagring och smarta nät samt andra åtgärder för att introducera och främja energieffektiva lösningar.
- **Hållbara transporter** - fossilfri kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, vätgas-, biogas- och elektriska fordon och logistiklösningar som leder till minskade klimatavtryck för transport av människor och gods.
- **Utbyte av fossila råvaror**, t.ex. från fossil plast till bioplast.
- **Gröna byggnader:**
 1. Lokaler och bostäder som vid tidpunkten för godkännandet, minst möter kraven för Miljöbyggnad silver, Svanen, BREEAM very good eller LEED gold eller har en energiprestanda som minst motsvarar nivå silver för energianvändning (indikator 3) i Miljöbyggnad.
 2. Ombyggnader som minst möter kraven för Miljöbyggnad silver eller leder till en minskad energianvändning per år och m² Atemp på minst 30 %.
- **Avfallshantering** – avfallsförebyggande, avfallsminimering, återvinning, återanvändning och andra åtgärder som förbättrar resurseffektivitet samt efterbehandling av förorenad mark och lakvattenhantering.
- **Vatten- och avloppsvattenhantering.**
- **Klimatanpassningsåtgärder** i byggnader, infrastruktur och känsliga miljöer.
- **Miljöåtgärder** på andra områden än minskad klimatpåverkan och klimatanpassning, t.ex:
 - Naturvård
 - Biologisk mångfald
 - Hållbart jordbruk
 - Utveckling av giftfria miljöer
 - Förbättrade ekosystemtjänster

1) Nya projekt definieras som projekt som har färdigställts inom ett år före godkännandet för Grön Obligationsfinansiering och därefter.

2) Vattenkraft definieras som a) nyinvesteringar, renoveringar och underhåll av småskalig vattenkraft (upp till 20 megawatt (MW) genereringskapacitet) och b) renoveringar och underhåll av storskalig vattenkraft utan utbyggnad av storleken på dammar. Vattenkraftverken ligger i Norden och följer alla tillämpliga lagar och regelverk.

3) Bioenergi kommer huvudsakligen från Sverige och Europa och omfattar träbränslen, energigrödor eller andra biogena material från skog och jordbruk. Det kan också vara avfall från industri, träavfall, avfallshantering eller liknande. I begränsad utsträckning kan även bioolja från andra geografiska områden förekomma, främst från Nordamerika.

3. Process för utvärdering och val av projekt

Medlemmarna i Linköpingsgruppen ansvarar, var och en för sig, för att godkända gröna projekt uppfyller kraven i detta ramverk. Medlemmarna har sina egna beslutsprocesser för att utvärdera potentiella gröna projekt utifrån medlemmens organisationsstruktur och arbets sätt. Beslutande enhet inom Linköpingsgruppen innefattar miljö- och finansrepresentanter som ansvarar för att utvärdera och godkänna projekt som uppfyller kraven för att vara gröna projekt enligt detta ramverk.

Endast projekt där det finns stor sannolikhet för att de långsiktiga miljöeffekterna är positiva kommer att godkännas. Den beslutande enheten för respektive medlem i Linköpingsgruppen ansvarar för att dokumentera besluten.

4. Förvaltning av emissionslikvid

Likviden från emissioner av gröna obligationer ska krediteras till ett separat konto inom varje medlem av Linköpingsgruppen med syfte att finansiera godkända gröna projekt (enligt definitionen i avsnitt 2 ovan).

Så länge som gröna obligationer är utestående och medel från emissionslikviden finns på det separata kontot ska Linköpingsgruppens medlemmar, i slutet av varje räkenskapskvartal, minska saldot på det separata kontot med belopp motsvarande summan som använts för att finansiera gröna projekt under det aktuella räkenskapskvartalet.

Till dess att utbetalning till gröna projekt sker hanteras medlen på det separata kontot i enlighet med respektive Finanspolicy inom Linköpingsgruppen.

Om ett godkänt grönt projekt, av någon anledning, inte längre uppfyller kriterierna för gröna projekt kommer det att tas bort från poolen av projekt som finansieras med likviden från gröna obligationer utgivna av medlemmar i Linköpingsgruppen.

5. Rapportering

För att möjliggöra för investerare och andra intressenter att följa utvecklingen av Linköpingsgruppens gröna projekt och få inblick i särskilda prioriterade områden kommer Linköpingsgruppens medlemmar att tillhandahålla en årlig Investerarrapport om gröna obligationer som innehåller:

1. En lista över godkända gröna projekt inklusive:
 - a) totala belopp som allokerats och utbetalats
 - b) en beskrivning av alla projekt och deras huvudsakliga miljöeffekter
2. Information om fördelningen av emissionslikvidens användning mellan finansiering av nya projekt och refinansiering

Linköpingsgruppen förordar vikten av öppenhet och effektrapportering och kommer att inkludera information i sina Investerarrapporter om gröna obligationer om de gröna

projektens miljömässiga effekt såsom mängden installerad förnybar energikapacitet, förväntad/faktisk energieffektivisering, certifieringar och förväntad/faktisk energianvändning per grön byggnad samt beräknad mängd minskade/undvikta utsläpp av växthusgaser när så är relevant och möjligt.

De interna kontrollrutinerna, allokeringen av likviden från gröna obligationer och Investerarrapport om gröna obligationer kommer att granskas årligen av den externa revisorn för varje medlem i Linköpingsgruppen. Investerarrapporten om gröna obligationer och yttrandet från de externa revisorerna kommer att publiceras på Linköpingsgruppens egen hemsida.

Linköpingsgruppen kommer att låta Centre for International Climate Research (CICERO) granska Ramverket för gröna obligationer och ge ett andrahandsutlåtande (Eng: Second Party Opinion) för var och en av medlemmarna i Linköpingsgruppen. Andrahandsutlåtandet och Ramverket för gröna obligationer kommer att publiceras på respektive hemsida för Linköpingsgruppens medlemmar.

Appendix 1

För en beskrivning av Linköpingsgruppen, se avsnitt 1 ovan. Här följer en något utförligare beskrivning av Linköpings kommun och bolagen inom Linköpingsgruppen:

Linköpings kommun

Linköping är Sveriges femte största kommun med 160 000 invånare och är känt för högteknologi, sitt universitet och stor handel. Staden har ett nära samarbete med universitetet och företagen. Linköpings kommun samarbetar också med Norrköpings kommun och andra grannkommuner för ökad tillväxt och utveckling. Linköping satsar också stort på miljön, till exempel på tillverkning av biogas. Linköping är Sveriges flyghuvudstad där Sveriges enda flygplanstillverkning sker här samt att det finns världsledande forskning inom flygområdet. Linköpings universitet har betytt mycket för Linköpings framgångar och är känt för sitt arbetssätt och sitt sätt att förnya utbildning och forskning. Nära universitetet ligger Mjärdevi Science Park med cirka 260 teknikföretag som har sammanlagt 5 700 anställda.

Linköpings Stadshus AB (publ) med organisationsnummer 556706-9793, ägs i sin helhet av Linköpings kommun. Linköpings kommun har valt att organisera vissa kommunala verksamheter i bolagsform. Moderbolaget är Linköpings Stadshus AB (publ) och de helägda bolagen är Tekniska verken i Linköping AB (publ), AB Stångåstaden (publ), Lejonfastigheter AB (publ), Sankt Kors Fastighets AB, Visit Linköping & Co AB, Science Park Mjärdevi AB, Resecentrum Mark o Exploatering i Linköping AB och Linköping City Airport AB.

Linköpings Stadshus är ett moderbolag utan egen verksamhet men agerar internbank för bolag utan egen finanshantering. Linköpings Stadshus planerar att emittera gröna obligationer för vidareutlåning till dotterbolaget **Sankt Kors Fastighets AB** som uppför fastigheter som klassas som gröna projekt. Investeringsprocessen, administrativa rutiner och återrapportering sköts av Sankt Kors. Sankt Kors Fastighets AB med organisationsnummer 556026-4342, är ett bolag med uppdrag att främja utveckling och tillväxt i Linköping. Sankt Kors gör det framför allt genom att tillhandahålla kreativa företagsmiljöer för nya företag och företag i förändring. Vreta Kluster AB är ett dotterbolag till Sankt Kors där man driver verksamheten för utveckling av de gröna näringarna. Genom Dukaten Parkering bidrar Sankt Kors till att göra Linköping tillgängligt, framkomligt och säkert. Totalt uppgår verksamhetsytan till ca 55 000 kvm och parkeringsplatserna till ca 7 000 st. Nettoomsättningen var 178 mnkr och resultatet efter finansiella poster 165 mnkr för 2018.

Visionen är ”Vi skapar modiga miljöer där tillväxt flödar”. Sankt Kors förutser framtida behov och vågar skapa nya arenor för utveckling och tillväxt när övriga marknaden tvekar. I nära samarbete med näringsliv, universitet och kommun bygger bolaget en stark stad och region. Sankt Kors är en internationell förebild när det gäller att kombinera expansiv samhällsbyggnad med hållbarhet och samhällsansvar.

Under den närmaste femårsperioden beräknar Sankt Kors investera 2-3 mrd kronor, framförallt i;

- Ebbepark, ett område som utvecklas till morgondagens hållbara stadsdel. En dynamisk tillväxtmiljö för affärsidéer, innovationer och företagande samt bostäder, service och allt annat man behöver för att leva sitt liv. Denna utveckling sker i samarbete med Stångåstaden.
- Cavok District, i anslutning till Linköping City Airport utvecklas en ny tillväxtarena för flygrelaterade verksamheter och en innovationsmiljö för företag inom avancerade material.

Tekniska verken i Linköping AB (publ), organisationsnummer 556004-9727, är moderföretag i en koncern som erbjuder varor och tjänster inom produktion och distribution av el, elhandel, fjärrvärme, fjärrkyla, biogas, biogödsel, bredband, vatten, avlopp, avfallshantering, belysning och till dessa områden tillhörande tjänster. Koncernen har totalt 240 000 kunder. Under 2018 var omsättningen 5 314 mnkr och resultatet efter finansiella poster 833 mnkr.

Koncernens olika verksamhetsområden är i flera fall en viktig del av vardagen för medborgarna i regionen och utgör grunden i ett modernt samhälles infrastruktur. Tekniska verken-koncernen ska erbjuda produkter och tjänster till attraktiva priser, med god leveranssäkerhet och med beaktande av miljö- och klimataspekter. Uppdraget är därmed fokuserat, men inte avgränsat, till att tillhandahålla och utveckla ledningsbunden infrastruktur och energilösningar för den resurseffektiva regionen.

Bolagets vision lyder ”Vi ska bygga världens mest resurseffektiva region”. Visionen ska ses som ett samlat uttryck för att förverkliga de olika delar i ägarmålen som kommunicerats till bolaget. Bolaget eftersträvar hög grad av professionalism i sitt agerande gentemot kunder, leverantörer, ägare och andra intressenter. Koncernens marknadsstrategi eftersträvar att kunna erbjuda kunden ett intressant och relevant erbjudande i varje kundsituation. Koncernens arbete präglas i hög grad av transparens i syfte att möta koncernens kärnvärden – Drivande – Positiva – Trovärdiga.

AB Stångåstaden (publ) organisationsnummer 556041-6850, är det största bostadsbolaget i Linköping. Bolaget äger och förvaltar cirka 18 500 lägenheter, 4 200 av dem är studentbostäder och förvaltas av dotterbolaget Studentbostäder i Linköping AB. Sammantaget innebär det att Stångåstaden äger cirka 26 procent av bostäderna i kommunen. Omsättningen var 1 452 mnkr och resultatet efter finansiella poster 204 mnkr för 2018.

Affärsidén är att erbjuda ett varierat och attraktivt utbud av bostäder i olika prisklasser, där stor valfrihet och god service bidrar till långsiktiga kundrelationer. På ett aktivt och hållbart sätt utvecklar bolaget fastigheter och stadsdelar i syfte att främja Linköpings utveckling.

Ett steg före heter Stångåstadens vision och är bolagets kompassriktning och vad bolaget strävar mot. I framtidsbilder ser sig Stångåstaden som en drivande aktör i en växande stad. Med fokus på kunder, medarbetare och en hållbar framtid skapas förutsättningar för utveckling och innovation, ett steg före. Allt man gör inom Stångåstaden grundar sig på ett långsiktigt socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvarstagande. Hållbarhetsarbetet är en förutsättning för att skapa lönsamhet och tillväxt på ett sätt som gagnar kunder och bidrar till hållbar samhällsutveckling.

Vid sidan av affärsmålen har bolaget också formulerat tydliga hållbarhetsmål. Att minska den totala energiförbrukningen med 25 procent till 2025 är ett sådant mål. Detta betyder att Stångåstaden har som mål att minska mängden köpt energi per kvadratmeter – i form av el, värme och fjärrkyla – med 25 procent från 2011 till 2025. Att ställa sociala krav på entreprenörer är ett annat hållbarhetsmål. Att utveckla och bygga ut fastighetsbeståndet på ett hållbart sätt är ett tredje. Listan kan göras lång på hållbara mål som Stångåstaden arbetar med.

Lejonfastigheter AB (publ) med organisationsnummer 556477-7851 utvecklar och förvaltar offentliga miljöer. Fastighetsportföljen innehåller 286 fastigheter med ett bokfört värde på 4 114 mnkr. Omsättningen var 752 mnkr och resultat efter finansiella poster var 72 mnkr för 2018. Totalt har en investeringsvolym på knappt 2 400 mnkr antagits i Lejonfastigheter 3-årsplan (2019-2021).

Affärsidén är att Lejonfastigheter ska aktivt äga, utveckla och hyra ut lokaler och fastigheter till offentlig verksamhet i Linköpings kommun. Bolagets vision är att tillsammans bygga det goda samhället, genom att skapa Sveriges bästa offentliga miljöer. Lejonfastigheter har en hållbarhetspolicy som beskriver vad hållbarhet innebär för bolaget.

Hållbarhet för Lejonfastigheter är att vara en ansvarsfull arbetsgivare, fastighetsägare, byggherre och samhällsaktör. Som ett kommunägt bolag ska man agera föredömligt och arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling för att skapa ett värde för Linköping och dess invånare. Lejonfastigheter vill vara en hållbar samhällsaktör skapa hållbara affärer och skapa hållbara fastigheter.

Lejonfastigheters hållbarhetsmål är en del av bolagets strategiska mål. Målen styr mot att minimera klimatutsläpp genom att bland annat minimera användningen av energi. Bolaget har även mål på giftfri miljö, samt mäter antal hållbarhetsrevisioner hos leverantörerna för att uppnå en hållbar leverantörskedja.

